

Lausunto koskien hallituksen esitystä laiksi eläinten hyvinvoinnista (*eläinten hyvinvointilaki*)

Luonnos uudeksi eläinten hyvinvointilaksi tuo mukanaan monia eläinten hyvinvointiin myönteisesti vaikuttavia velvoitteita erityisesti lemmikkieläinten hyvinvoinnille. Lakiesityksessä on kuitenkin edelleen merkittäviä puutteita, joiden laiminlyöminen ei nykyisin saatavilla olevan eläimistä kertyneen tieteellisen tiedon perusteella ole hyväksyttävää.

Huomiot lakiesitykseen

Yleiset säännökset

Eläinten hyvinvointilain 1 §:ssä esitetään lain tarkoituksiksi eläinten hyvinvoinnin parantaminen parhaalla mahdollisella tavalla. Lain tulisi näin ollen mahdollistaa eläinten lajityypillinen käyttäytyminen, joka on tärkeimpiä eläimen hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Lajityypilliset käyttäytymistarpeet ovat voimakkaita myös pitkälle jalostetuilla, vankeudessa elävillä eläimillä.

Eläimelle aiheuttaa merkittävää kärsimystä ja haittaa, mikäli se ei saa esimerkiksi liikkua vapaasti, vaan sen liikkumista rajoitetaan esimerkiksi häkissä pitämällä.

Taloudellisia ja yhteiskunnallisia syitä ei voida käyttää perusteluina sille, että tutkitusti tunteville ja kärsimyksen kykeneville eläimille aiheutetaan merkittävää haittaa ja kärsimystä.

Hallituksen esityksessä korostetaan eläinten itseisarvoa eläimen kunnioittamisen ja hyvän kohtelun taustalla. Itseisarvo tulisi kirjata myös varsinaiseen lakitekstiin, jotta sen painoarvo eläinten kohtelussa kasvaisi.

Eläinten kohtelu

Lain 16 §:ään tulisi saada vaatimus pakolliselle kivunlievitykselle kivuliaita toimenpiteitä suoritettaessa. Ministeriön tavoitteen mukaisesti porsaiden kirurgisesta kastraatiosta tulee luopua ja korvata se esimerkiksi muilla kivuttomilla menetelmillä, vaikka uusien menetelmien käyttöönotto herättäisikin vastustusta ammatinharjoittajien keskuudessa. Niin kauan, kuin porsaiden kirurginen kastroiminen on edelleen sallittua, tulisi sen yhteydessä vaatia puudutusta, tulehduskipulääkkeen käyttöä sekä rauhoitusta eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Eläinten hoito

Eläinten hyvinvointilain 21 §:ään on lisätty vaatimus jatkuvasti saatavilla olevasta juomavedestä. Tästä vaatimuksesta ei saa poiketa ihmisen välittömässä hoidossa olevien tuotanto- tai harrastuseläinten kohdalla. Jatkuvan juomaveden tarjoaminen kuuluu perusasioihin, jonka tulisi yksiselitteisesti olla turvattu nykyaikaisessa eläintenpidossa, eikä jatkuvan juomaveden saannin eväämistä voida perustella esimerkiksi taloudellisiin seikkoihin vedoten.

Lain 25 §:ssä säädettäisiin eläinjalostuksesta. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, tulisi myös tuotantoeläinten jalostuksessa pyrkiä niiden tuotantokyvyn lisäämisen sijaan tuottamaan hyvinvoivia eläimiä. Tällaisen eläimelle haittaa aiheuttavan, tuotantokyvyn maksimointiin tähtäävän jalostuksen kieltä tulee ulottaa koskemaan myös broilereita huolimatta siitä, että niiden jalostus tapahtuu muualla kuin Suomessa.

Hallituksen esityksessä (s. 9) todetaan, että uudesta esitysluonnoksesta on poistettu aiempaan esitykseen kirjattu maakuntien velvollisuus löytöeläinten kuljetuksesta eläinten talteenottoaikaan. Tämä velvollisuus tulee palauttaa myös uuteen lakiehdotukseen.

Lakiesityksessä tulee säätää kuntien velvollisuudesta huolehtia apua tarvitsevan luonnonvaraisen eläimen ensiavusta eikä ainoastaan velvollisuudesta eläimen lopettamiseen.

Eläinten pitopaikka

Eräs lakiesityksen merkittävistä ansioista on 37 §:n mukaisesti uusien porsitushäkkien rakentamisen kieltäminen. Kielto tulee kuitenkin ulottaa koskemaan vanhoja, nykyisin käytössä olevia porsitushäkkeitä, jotka aiheuttavat merkittävää haittaa tuotannossa elävien sikojen hyvinvoinnille.

Ehdotetun lain 122-123 §:ssä säädettävän siirtymäajan tulee tiineyttyshäkkien osalta olla lyhyempi kuin 12 vuotta. Pitkä siirtymäaika ei kannusta tuottajia investoimaan vapaaporsitusmahdollisuuksien kehittämiseen, sillä päätös voidaan kumota tulevilla hallituskausilla.

Kuten hallituksen esityksessä (s. 10) todetaan, ei uusiin pihattonavettoihin tulevalle rahoituskaudella enää myönnetä tukea, ellei pihatton yhteydessä ole käytettävissä ulkoilutarhaa tai laidunta. Lakiin tulee kuitenkin saada lisäys siitä, että myös pihattonavetoiden lehmien on päästävä ulkoilemaan, minkä lisäksi laissa on säädettävä myös pihatoissa elävien eläinten ulkoiluvaatimusten vähimmäismäärästä. Laissa tulee säätää myös pihattojen jaloittelutarhan tai laitumen pakollisuudesta pihatoissa elävien lehmien hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lakiesityksen 37 §:n mukaisesti uusien parsinavettojen rakentaminen kielletään. Kielto tulee ulottaa koskemaan myös vanhoja parsinavettoja, sillä eläimelle aiheutuu merkittävää haittaa parrella tapahtuvasta voimakkaasta liikkumisen rajoittamisesta.

Lain tulee velvoittaa tarjoamaan laidunnusmahdollisuus kaikille lypsylehmille. Laidunnusvelvoite tulee ulottaa koskemaan myös kaikkia nautoja.

Uuteen eläinten hyvinvointilakiin on saatava tuotantoeläinten häkkikasvatuskielto. Euroopan komissio on sitoutunut tuotantoeläinten häkkikasvatuksen kieltoon, ja häkkikasvatuksen kieltävä laki tulee voimaan vuonna 2027. Suomen tulee EU:n jäsenmaana olla mukana edistyksellisessä kehityksessä tuotantoeläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ja huomioida tulevaisuuden kehityskulkuja kansallisessa lainsäädännössään jo nyt. Häkkikasvatuskielto tulee ulottaa koskemaan myös turkistuotannossa olevia eläimiä. Turkiseläimiä ei tule pitää ahtaissa, verkkopohjaisissa ja virikkeiltään vähäisissä häkeissä, jotka aiheuttavat niiden hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Nykyisenkaltainen turkistarhaus ei kykene vastaamaan eläinten hyvinvointilain 1 §:n vaatimuksiin eläinten lajityypillisen käyttäytymisen huomioimisen vaatimukseen.

Valvonta

Lakiluonnokseen tulee palauttaa maakuntien velvollisuus eläinten hyvinvoinnin valvontaan myös virka-ajan ulkopuolella.

Teurastettavien eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi teurastamoiden kameravalvonta tulee säätää pakolliseksi, ei ainoastaan mahdollisuudeksi.

Lakiesityksen liite 1

Sallittujen tuotantoeläinten listaa on muutettava. Liitteen 1 tuotantoeläinten positiivilistalta tulisi poistaa ainakin kettu, naali, minkki, supikoira, hilleri, soopeli sekä listalle uutena lisätty vesipuhveli.

Lakiesityksen liite 3

Eläinten hyvinvointilakiin liittyvä laki kalastuslain muuttamisesta sisältää tärkeitä kirjauksia kalojen hyvinvoinnin parantamisesta. Kalastuslain muutoksen yhteydessä tulee kuitenkin kieltää myös pyydystä ja päästä -kalastus. Lakiesityksen 58 b §:stä tulisi poistaa lupa poiketa kalan tai ravun välittömästä lopetusvelvollisuudesta, mikäli olosuhteet vaikeuttavat lopetusta, tai jos saalista säilytetään sumpussa tai muussa vastaavassa kalojen tai rapujen säilyttämiseen soveltuvassa laitteessa tai tilassa. Lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös suuria saalismääriä, joiden nopealle lopettamiselle tulee aktiivisesti kehittää toimivia menetelmiä.

Joensuussa, 11.1.2022

Animalia ry, Joensuun alueosasto